

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK

Posamezna št. 4 vin.

„Jutro“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — zjutraj. Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Glavno uredništvo in uprava je v Trstu, ulica S. Francesco d'Assisi, št. 20, kamor naj se naslovijo vse denarne pošiljave in dopisi. — Za Ljubljano in okolico je uredništvo in uprava v hotelu „Malič“ v Ljubljani. — Po pošti sprejemamo stane „Jutro“ mesečno K 1.50, četrtletno K 4.50, celoletno K 18.— za inozemstvo celoletno K 28.—. — Naročnina se plačuje vnaprej. — Oglašji: 1 mm. visokosti četrstolpne vrste 6 vinarjev, pri večkratnem oglaševanju primeren popust. Mali oglašji: 5 vinarjev za besedo. — Za odgovor je priložiti znamko.

„Državi nevarne struje“.

Avstrijska vlada je odvzela ljubljanski občini policijsko oblast in ustanovi za Ljubljano in najbližjo okolico posebno policijsko ravnateljstvo, na katere ne bo imela ljubljanska občina čisto nobene ingerence, pač pa dolžnost plačevati za policijsko armado za Ljubljano in okolico na leto 130.000 kron ako se pa prebivalstvo pomnoži, še več.

To je znano že osem dni in — čudno — ta vest nikogar niti presenetila ni, ker je bilo znano, da je to stara želja c. kr. vlade in njenih lakajev slovenskih klerikalcev, ki nikdar niso bili prijatelji ljubljanske mestne autonomije in so se vedno veselili, ako je zadala vlada kak udarec ljubljanski mestni občini, oni so vedno odobraval vsako omejitev ljubljanske mestne autonomije.

No, pa to je predolgo poglavje in danes se ne bomo plačali z njim. Nekaj drugega je, kar sili, da spregovorimo danes obsirnejše še o ustanovitvi državnega policijskega ravnateljstva v Ljubljani; namreč Schwarzova motivacija tega vladnega koraka v dežel-nem zboru. V svoji motivaciji je namreč baron Schwarz omenil nekake „državi nevarne struje“, ki so se baje pojavile v Ljubljani in ki jih bo mogla udušiti samo državna policija.

Tu bomo rekli Schwarzu: počasi, baronček!

Pro primo: ali so se res pojavile v Ljubljani državi nevarne struje in ako so se, kake so in, končno, kake struje smatra Schwarz sploh za državi nevarne, ali morda slovenski klerikalizem, morda liberalizem? Ali so morda še kake druge struje v Ljubljani?

Da se avstrijska država ne boji klerikalcev in da jih ne smatra za državi nevarno strujo, to je jssno Neumua bi tudi bila vlada, ako bi podtikala liberalni stranki kaka „nelojalna“ stremiljenja, saj je vendar dobro znano, da so liberalci glavni stebri „Flottenvereina“, torej so patentirani „patrioti“ in „Dan“ tudi ne predstavlja nikake državi nevarne struje; prvič zato ne, ker so v „Učit. tiskarni“ sami vzorni državljani, „patrioti“ od glave do pete, avtorji raznih „patriotičnih“ knjig (Avstrijski junaki i. t. d.) in drugič zato, ker „Dan“ ne predstavlja sploh nobene struje, ker je navadno špekulativno — in tudi že zašpekulirano — podjetje brez vsakega vpliva.

Mislimo, da se čisto nič ne motimo, ako si razlagamo Schwarzove besede o „državi nevarnih strujah“ tako, da je baronček mislil — na „Jutro“, ki je nekako prononsirano — in ne brez vzroka — kot predstavitelj jugoslovanske struje na Slovenskem in sicer ne kake platonične temveč jako resne jugoslovanske struje, struje, ki ne dela nobenih kompromisov, temveč gre mirno in odločno svojo pot, ne oziraje se niti na desno, niti na levo.

Mislimo, da je imel baronček v mislih nas in — povemo to odkritosrčno — to nas resnično veseli in sicer iz več vzrokov: Schwarz je s tem pokazal da Jugoslovanstvo ni prazen, temveč pravi strah, da je ono moč, s katero se mora računati in to je vsekakor veselo in dobro znamenje — za Jugoslovanstvo. Veseli nas to tudi zato, ker

vidimo, da so bila naša pota vedno prava, ker jih vlada ne odobrava. Mi bi se čutili gotovo najsrečnejše, ako bi kaj storili, kar bi ugajalo — vladi, kakor se čutimo najsrečnejše, da vlada z nami ni zadovoljna.

In še nekaj je pri vsem tem, kar nas tudi resnično veseli: „Jutro“ se pripisuje oni veliki vpliv, ki ga ono resnično ima, četudi njima za sabo nobene visoke gospode, nobenih mogotcev, nasprotno, proti „Jutru“ je bilo vedno vse, kar je c. kr. ali pa tudi „narodno“ oficijalnega.

Vse to smo mi vedeli že zdavnaj, ali sedaj nam je vse to potrdil z uradnim pečatom sam c. kr. deželni predsednik kranjski baron Schwarz za kar smo mu zelo hvaležni in s čemur nam je dal še več poguma.

Ali na nekaj bi pri vsem tem hoteli opozoriti barončka: ako misli, da bo udušil z državnopolijskim ravnateljstvom v Ljubljani jugoslovansko misel, se gotovo zelo moti, nasprotno, čem močnejša bo njegova policija, tem močnejša bo „državi nevarna“ jugoslovanska misel.

Razmere slovenskega delavstva v Trstu.

Jako žalostno sliko opazimo, ako pogledamo med slovensko delavstvo v Trstu. Življenje njegovo ni le enako življenju delavstva italijanske ali pa nemške narodnosti, ampak je še mnogo slabše in težavnejše. Ni dovolj, da slovenski delavec vsled neznosne draginje že tako težko živi pretrpeti mora še sovraštvo od strani drugorodcev, ki psujejo in zasramujejo vse, kar govori slovensko, vse ki se prištevajo k slovenskemu narodu. In to bi se še pretrpelo, ko bi jih radi tega, ker so Slovenci ne metali iz službe, da bi si lahko, akoravno z majhnim zaslužkom, vsaj svojo stradaljo družino zamogli kolikor toliko nasititi. Vidimo namreč, da je nešteto brezposelnih slovenskih delavcev v Trstu, ki stojijo na cesti brez službe. Na njih mesto so pa — prišli drugi — regnikoli i. t. d. Akoravno so slovenski delavci na tej zemlji doma, vseeno morajo trpeti težki udarec brezposelnosti, ki privede marsikaterega do obupa, in gledati, kako jih zasramujejo še povrhu delavci, ki niti avstrijski državljani niso, ki so prišli iz Italije...

To je žalostno. Srd in jeza se nas mora polastiti, ko pomislimo, kako nas od vseh strani pritiskajo in nam žele smrt...

Drugorodci uživajo vse prednosti, z nami se pa tako ravna. Italijanski delavci — oni iz kraljevstva — naj bi si rajši v domovini izpremenili razmere, ne pa, da hodijo sem odjedat našim slovenskim delavcem kruh. Tam v Italiji je revščina in lakota. Zato pa pridejo v velikem št. vilu sem v Avstrijo. Slovenski delavci so pa prisiljeni, da se jim umaknejo. Koliko Slovencev je bilo radi tega, ker se niso mogli v svoji domovini preživeti prisiljenih, zapustiti svojo rodno zemljo in se podati tja, čez morje v Ameriko ali pa kam drugam!.

Italijanski delavci naj bi se, mesto da naše podijo iz domovine v svojem kraljestvu dobro organizirali proti kapitalizmu, proti delavskim tlačiteljem. Vladi naj bi zatrobili na uho, da naj raje skrbi v prvi vrsti, da

bo doma vse v redu, potem kadar se to zgodi, naj gre, če hoče, šele ropat in morit v Tripolitanijo.

Če gre tako naprej, se mora slovensko delavstvo skoraj docela posloviti od tukaj. In pač to je želja naših nasprotnikov — narodnih namreč. Kadar se bo slovensko delavstvo iztrebilo, slovenskega naroda ne bo več — tako si mislijo vsi nam pogin želeči.

Lahka pot. Niti strma ni. A skrbimo, da se jim to ne posreči. Skrbimo, da bodo imeli naši slovenski delavci na svoji zemlji prednost. Noben bi gotovo ne nasprotoval temu, da se importirajo drugorodci, ako bi bila potreba. Tako pa, ker ni potreba, ker je stotine in stotine slovenskih delavcev brez službe, moramo odločno proti temu protestirati. Vlada bi morala to že davno preprečiti. Importiranci škodujejo naši monarhiji, posebno iredentariji. Slovenski državni poslanci tozadevno tudi še niso napravili potrebnih korakov. Imajo zmerom na dnevnem redu manj važne stvari ki niso tako velikega življenjskega pomena. To je pa nujno rešiti. Kaj pomaga na eni strani zidati, če se na drugi podira!

To smo imeli povedati. Ne bomo prosili in prosili naše zastopnike, da napravijo tozadevno potrebne korake, kajti to je vendar njih dolžnost. Delavstvo bo torej njih delovanje pazno zasledovalo.

Videlo bo, kdo se bo za to vprašanje prvi zavzel. Ako se pa nič ne bo napravilo, bo pa že znalo kaj to pomeni.

Bilo je zmerom v ognju za narod in domovino, zato pa tudi zahteva, da dobi kadar se mu slabo godi, kadar trpi, od svojih ljudskih zastopnikov, ki so bili skoraj od samega delavstva izvoljeni — posebno v Trstu — potrebno pomoč in zaslombo.

Boj proti draginji.

Iz Novega mesta.

Če se je „Jutro“ kot zastopnik od vseh strani teptanih ljudskih slojev kedaj postavilo v boj za pravično stvar, je to gotovo storilo v zadnjem članku pod zgorejšim naslovom. Draginja je socialen pojav, ki ga danes občutijo povsod. Toda povsod tam, koder ga širša masa najbolj občuti, se je začel tudi boj pod znanim imenom: boj proti draginji.

Le pri nas sega naša brezbriznost in prevelika potrpežljivost tudi na tem polju, kjer smo najbolj tepeni, tako daleč, da mirno prenašamo vsako samovoljno izkoriščevanje konsumentov od strani producentov. Mi sicer godrnjamo na tihem če mlekarice brez vsakega povoda kar naenkrat podraže mleko za 4—6 vinarjev. Če mesarji kadar se živina le za par vinarjev podraži, poskočijo s ceno kar po 10—20 vinarjev pri kilogramu, nasprotno pa če cena živini pade, kakor sedaj, gospodje mesarji kar lepo ostanejo pri stari povišani ceni. Me gospodinjje godrnjamo, če moramo svinjino in mast kupovati po 2 K do 2.40., akoravno vemo, da mesarji kupujejo prašiče 70—90 odstotkov pod prodajno ceno in me se na tihem jezimo sploh čez vso to draginjo na trgu in po prodajalnah. Toda da bi kaj drugega storile, kot se le med seboj jezile, da bi se naši možki ohrabрили

prilika moritve je pomenila škadronu obenem praznik skrajnje razuzdanosti. Začulo se hropenje. podobno hropenju zveri, kadar vohajo plen, par kletvic divjega veselja in glas pritajenih korakov, s katerimi se je splazilo dvanaest senc ob dolgih jarkih okrog Louvra.

Dospelva v ulico Troussevache, je četa zagledala pred seboj dve ženski in enega moškega, ki je nosil svetiljko. Ena izmed njih se je zdela bogata meščanka; druga je bila po vsem videzu služkinja. Bila je prilika, kakršne dvanaestorica ni mogla zamemariti; nagel pogovor, godrnjanje, mrmranje in roganje — nato so planili vsi skupaj nad omenjeno skupino:

„Denar ali življenje!“
Ta hip je udarila ura v nekem bližnjem zvoniku polnoči...

Ko se je Katarina ustavila blizu Louvra sama z Montgomeryjem in Lagardom, se je obširno in nezaupno ozrla okrog sebe. Nato je zasepetala, ali bolje, zamrmrala s tihim glasom:

„Gabrijel, ura se bliža. Držati hočem vse, kar sem ti obljubila, in še več...“

Montgomery se je ozrl s preplašenim očesom na barona de Lagarde. Prešinil ga

ter šli za nas, zase in svojo družino v boj proti izkoriščevalcem, da bi bili vsaj toliko korajžni, da bi kakor to povsod drugod store, vsaj v javnosti dvignili svoj glas proti draginji, tako daleč pri nas še nismo prišli. In če bi „Jutro“ ne bilo storilo za nas prvega koraka v boju proti draginji, bi čisto gotovo še dalje le med seboj godrnjaje prenašali, da se nas izkorišča, da se nas še dalje in še bolj odira, kot dosedaj. Da imamo v najbližjem času pričakovati zdatno povišanje vseh živil, to je gotovo kakor hitro pridejo delavci, ki bodo zaposleni pri novi železnici.

Zato bodi čast in priznanje „Jutru“, ki nas je v odločilnem trenutku vzdramilo iz znane nase dolenske brezbriznosti. Zdaj vsaj vemo, da imamo v „Jutru“ hrabrega boritelja na naši strani. Pozdravljamo nasvet, da je treba sklicati javen ljudski shod, kjer naj ljudstvo izpregovori resno besedo proti draginji. Če naši možje nimajo korajže sklicati shoda, hočemo me ženske pokazati, da se ne bojimo tudi javno izpregovoriti, kar govorimo le med seboj proti draginji. Ker povsod drugod socialisti kot zastopniki širše mase zatiranih slojev korakajo tudi v prvih vrstah v boju proti draginji, bi tudi pri nas kazalo, da se pred kratkim ustanovljena podružnica ljubljanskih socialistov javno pokaže kot boriteljica v tem boju. S tem si pridobi ne le hvaležnost vseh tistih slojev, ki vsled neznosne draginje največ trpe, ampak utrdila si bode tudi svoje stališče med nami.

Kdo je kriv te draginje? Kot priproste ženske ne poznamo splošnih vzrokov, pač pa vemo, kateri vzroki pri nas doma pospešujejo splošno draginjo. Glavni vzrok imamo Novomeščani pred nosom na deželni kmetijski šoli. Namesto, da bi ta zavod skušal omejiti draginjo, se na vse načine tudi, draginjo še povišati „Jutru“ že znani vodja na tej šoli g. Rohrman si skuša dobiti simpatije naših kmetov s tem, da jih hujska k podraževanju živil. Kadar se kaka stvar podraži, vselej se to zgodi najprvo na deželni kmetijski šoli. To smo posebno videli pri zadnjem podražanju mleka. Rohrman je pustil mleko podražiti in, takoj so se naše mlekarice obrnile po tej ceni iz deželnega zavoda. Ta od dežele mastno plačani vodja seveda ne ve, da živi v mestu in okolici trudi veliko drugih, ki imajo komaj celi mesec toliko dohodkov, kot jih ima on na en dan in ki se poleg g. Rohrmanna deželne plače ne morejo še posebej ne najesti ne napiti iz hlevov deželnega zavoda. — Naša najboljša živina gre po nizki ceni iz dežele vun na Laško, mi pa doma kupujemo in uživamo za drag denar k večjem kake stare „buše“ in krave Prekupovalci delajo na vsaki sejmiči najlepše kupčije pri uas.

Veliko krive današnje draginja so pa tudi žene dobro plačanih železniških inženjerjev in uradnikov.

Nekaj, ker niso večje slovenskega jezika, nekaj pa da se pred nami srotami „postavijo“, so začele na trgu plačevati vse tako, kot so kmetice od njih zahtevale. — Na ta način so prodajalke določile svojo kurzno ceno tudi za splošno. Pri tem prav nič ne vpoštevujejo, da s takimi pretiranimi cenami škodujejo tudi svojim lastnim manj premožnim tovarišicam na deželi, ki so tudi primorane kupovati živila na trgu. — Mnogo je zakrivila tudi lanska suša,

je eden tistih streslajev, ki včasih umore človeka. Razumel je, da ga hoče kraljica imeti za sokrivca... toda pri čem?...

Ze dolgo ga Katarina ni bila poklicala s krstnim imenom, že dolgo ga ni bila tikala. Zaslutil je, da se bliža nekaj strašnega.

„Madame“, je zajeceljal in pokazal na Lagarda, „saj nisva sama...“

„Gabrijel“, je nadaljevala Katarina še glasneje, kakor nalašč, „poderila sem ti že enkrat lepo bodalo... Jutri pa najdeš doma kopje, bogato in čvrsto kopje, ki bo vredno tistega, ki ga bo nosil. Kajti treba je, da si oborožen...“

„Kopje?“ je zajeceljal Montgomery.

„Pravim ti, da se ura bliža! Ali nisva skupaj čakala, upala in snovala veliko dejanje, ki bo dalo meni oblast in tebi srečo?“

Montgomery je omahnil; v glavi se mu je zavrtelo. Razumel je!...

Ze v tisti ljubavni noči, ko je bil spočet on, ki se je imel nazvati Henrika tretjega, je bil Montgomery ugenil, kaj hoče Katarina in kaj bo zahtevala od njega nekega dne!... Nato je odjenjala ta morečka misel. Minilo je več let. Montgomery je začel upati, da ne bo nikdar več govora o tem!... Zdaj pa mu je kraljica ponudila

LISTEK.

Nostradamus.

DEVETO POGLAVJE.

Razbojniki.

I.

Lagarde in Montgomery.

Ko je grof de Montgomery proti jutru zapustil kraljično sobo, sta bila menjala nepreklicljive besede, in zaveza je bila sklenjena med njima, zaveza, ki jo je mogla pretrgati edina smrt... Noč ljubezni, ki ji ni sledil noben jutri! Le tuintam je kraljica pokazala Montgomeryju, da je zanj bolj ženska kakor kraljica. Toda, ko je Montgomery zapazil, da ostaja v hipu zaspana sreča neprijemljiva kakor fatamorgana, in je spoznal ulogo, ki mu jo je bila namenila kraljica, se je izmuznil.

„Madame“, je dejal, „hotel sem biti junak; imejte usmiljenje in ne storite me razbojnika“.

In nekega dne ji je pripeljal Lagarda.

„Evo vam vašega moža“, je dejal.

Katarina ga je razumela in se okoristila z Lagardom preimenitno; železni ška-

dron je zagledal beli dan. Montgomery pa je ostal v kraljičinem dosegu. Razbojnik, kakršnega je hotela kraljica napraviti iz njega, ni postal, pač pa se je začelo zanj življenje, polno kesanja in groze, kajti postal je še nekaj hujšega: postal je kraljičin zapupnik.

Prihajaje iz Nostradamovega hotela, je našla torej Katarina de Medicis v ulici Froidmantel Montgomeryja, barona de Lagarde in njegov železni škadron. Priela je Montgomeryja pod pazdubo, in Lagarde se je pridružil, dočim je smuknil železni škadron na desno in na levo. V spremstvu te tolpe ponočnih zveri je šla kraljica molče tik do stranskih vrat, skozi katera se je imela vrniti v Louvre. Tam se je ustavila rekoč:

„Odslovite jih...“
Montgomery se je obrnil k baronu de Lagarde:

„Ali ste slišali, gospod?“

„Hola!“ je ukazal Lagarde s svojim rezkim glasom. „Idite me počakat k Jegulji pod skalo v ulici Lavandieres!“

„In naj se zabavajo!“ je pripomnila Katarina glasno.

Škadron je razumel te besede: zabava je pomenila zmerom bližnji pokolj. Vsaka

da je že zdaj taka draginja, kaj pa šele bo ko pride spomlad in ko bode pri nas toliko tujih delavcev. Skrajni čas je, da gremo združeni v boj proti draginji. Vsaj človek rad plača, kar je prav, vsaj vemo, da tudi kmeta mnogo stane njegovo blago. Toda vse ima svojo mero in naš kmet se naj zaveda, da si s pretiranimi cenami le sam sebi škoduje. Ne proti zmernim, poštenim cenam, naš boj velja le proti odiranju, proti samovoljnemu izkoriščevanju konsumenta od strani producenta. In odirati in izkoriščati se ne bomo pustili več.

Ena v imenu drugih.

DNEVNE VESTI.

Slovenska gimnazija v Trstu. Trst je največje slovensko mesto. — V Trstu živi nad 60.000 Slovencev, a nima niti ene srednje šole. Slovenski dijaki se morajo mučiti po nemških šolah. Okolu 250 dijakov v nemški gimnaziji v Trstu je slovenskega pokolenja. Vsi ti dijaki, ki tvorijo gotovo dve tretini vsega dijaštva so podvrženi nemški disciplini: če govorijo slovenski dijaki slovensko med seboj, pričnejo nemški profesorji divjati in kričati nad nje, da naj pomislijo, da so v nemški gimnaziji. Pa vse to nič ne pomaga! Slovenskih dijakov je vedno več. Profesorji so videli „nevarnost“ in zato kar podijo Slovence iz šole, češ: za šolo itak niste, idite učiti se za čevljarje i. t. d. Slovenski poslanci naj bi se torej zganili, da dobimo čim prej slovensko gimnazijo v Trstu! Če je pa naša „preljuba“ vlada noče dati, naj nam da vsaj slovenske paralele, kakor jih imajo v Gorici na gimnaziji. Če pa nam ne da niti tega, potem naj pomisli, da se spreminja med Slovenci ona znana hrabrost in navdušenost do države, katero so večkrat pokazali v bitkah v — srd in sovražstvo do iste države. Ljudstvo se zareda in v ljudstvu vso. Dajte nam šol, — če ne boste še obžalovali!

Renegat. Gotovo je vsakemu Slovincu znano ime „Cegnar“. Cegnar je bil slovenski pesnik. Sin tega pisatelja je velik prijatelj „Edinosti“, če se ne motim je uradnik pri „Banki Slaviji“ in vnuk slovenskega pesnika to je sin omenjenega uradnika je navdušen Italijan. Ta je ud družbe „Lega Nazionale“. Hodi na italijanske prireditve in se še celo predrzne zmirjati Slovence s „ščavi“ i. t. d. Res ponosnaj je lahko „Edinost“ na take „junake“.

Nikake razlike! — Poroča se nam: Ko je dovršil dr. Šušteršičev sin gimnazijo in so mu klerikalni listi zato čestitali, se jim je posmehoval „Edinost“, češ: „Gimnazijo je res dovršil, ali vprašajmo Šušteršiča, če zna njegov sin slovensko.“ Da tako draga tetka! Poznam človeka, katerega je volilo politično društvo „Edinost“ za poslanca in to je dr. Martinis. On ima tudi sina, ki študira na nemški gimnaziji v Trstu in ki — ne razume slovenščine. Kaj še! Še roga se Slovencev in jih zmerja.

Preje ko bi „Edinost“, gledala na Šušteršiča in njegovega sina, gledala naj bi na svoje bližnje.

Hrvatska ljudska šola v Trstu. Naši so meščani hrvatske narodnosti se v Trstu kaj lepo razvijajo. Ne moremo drugače, kot priznati bratom Hrvatom v Trstu, da so bili tudi vedno na svojem mestu, ko je bilo treba braniti slovenske interese Trsta. Le hrvatski nižji sloji se niso mogli preveč navdušiti za malo preburžoazno društveno življenje svojih rojakov. Pred nekaj leti ustanovljeno društvo za radnike in pomorščake „Jadran“ tudi že spi spanje pravičnega. Ti krogi pa, ki so dosedaj sodelovali na vseh poljih zaslužijo kot rečeno vse priznanje. Tudi njihova težnja po hrvatski narodni šoli je kolikor toliko upravičena,

ako za to mislijo ne stoji kakšna separatistična tendenca, ker po našem mnenju, je treba vendar respektirati določeno ozemlje, a Trst spada, ako ga bomo kedaj šteli, nam, Slovincem. Ne vemo, kaj je bilo pri bratih Hrvatih odločilno, da si postavijo svojo lastno šolo, ko bi jim tudi slovenska lahko „zadoščala“. Toda nam ni potreba da se razburjamo, zlasti zato ne, ker bi se nam potem Lahi smejali. Dosedanje skušnje nas uče, da bomo Slovenci in Hrvatje v Trstu vedno bratsko postopali, na vseh kulturnih, narodnih in gospodarskih poljih. Hrvatska ljudska šola v Trstu bo pa tudi precej razbremenila naše slovenske Ciril Metodove šole, kar nam bi vedno le v korist, saj vidimo v tem napredek na začetni poti — slaviziranja Trsta.

„Slavisches Tagblatt“ začne zopet izhajati. Na Dunaju izhajajoči in lansko polletje začasno ustavljeni dnevnik „Slavisches Tagblatt“ začne v kratkem izhajati sprva kot tednik, pozneje kakor dnevnik, to pa za slučaj da se odzove primerno številu naročnikov, ker ravno pomanjkanje naročnikov je prisililo prejšnje izdajateljstvo k ustavitvi. List bo splošno informativen in bo prinašal kot tednik razne članke v slovenskem gi-banju i. t. d. Redakcijski kolegij se kmalu popoloma konstituira.

Gimnazijec — politični agitator. Na novomeški gimnaziji študira tudi neki Klun. Ta Klun je že v Ljubljani tako dolgo uganjal klerikalno politiko, da se je gimnazijsko ravnateljstvo vključ vsem klerikalnim prote-žerjem konečno vendarle moralo odločiti, da pošlje Kluna k znanemu klerikalnemu ravnatelju Brezniku v Novomesto. Res, pravemu možakarju je prišel črni tiček v roke. Ob času občinskih volitev v Kandiji je Klun v spremstvu svojega gospodarja čisto očitno agitiral po gostilnah po vseh bližnjih vaseh, imel navdušene govore za katoliško zmago, podpisoval pooblastila in glasovnice, z eno besedo rečeno, on je bil duša agitaciji za Zurfčo vulgo katoliško zmago. Ko je Zurfč izvedel, da fantu priti nevarnost, je ukrenil takoj vse potrebno in fantu se res ni nič zgodilo. Žu se je Klun veselil, da pride to pot pot pocieni skozi, kar dobi ravnateljstvo ovadbo o agitatorskem talentu nadebudnega klerkalca. Tedaj pa so vsi klerikalni profes-orji in profesorčki skočili na noge v obrambo „po krivici preganjanega“. Gimnazijski kate-het Ažman, o katerem je že znano, da v sličnih slučajih vedno daje potuho klerikal-nim dijakom, je šel celo tako daleč, da je javno izjavil: Jaz sem zato, da se Klunu nebo nič zgodilo, pa naj reče Škrli kar hoče. Začela se je preiskava. Nam se je o tem škandalu poročalo, pa ker nas je naš ondotni dopisnik prosil, naj o tem molčimo, smo, da klerikalci spoznajo, da smo boljši kot oni, tej prošnji tudi ugodili. Ker pa smo od druge strani zvedeli, kako nesramno pre-ganjajo klerikalni profesorji in ravnatelj vse napredno misleče dijake, in da hočejo tega klerikalca res popolnoma pardonirati, pri naj-bolji volji tega slučajja klerikalne korupcije ne moremo zamolčati. Jdnake pravice za vse!

Še vedno. Koncem ravnokar preteklega semestra so dobili letos slovenski srednje-šolci zopet samo nemška spričevala. Kljub temu da zlasti na Kranjskem razven na nemški gimnaziji v Ljubljani, ni niti duha o kakih Nemcev, dobivajo slovenski dijaki še vedno nemška spričevala, kjer se slovenska krstna imena na naravnost nesramen način pačijo. Skrajni čas je že, da slovensko pro-fesorsko društvo napravi v tem oziru ener-gične korake. Po vseh drugih slovanskih srednjih šolah dobivajo dijaki spričevala v svojem maternem jeziku le Slovenci tega še nismo dosegli. Ali je mogla to tako težko doseči. Mislimo da ne. Vrh tega se blišče na slovenskih gimnazijah v Ljubljani še vedno nemški napisi. In mi vse to mirno

gledamo in čakamo, da bodo napisi enkrat zginili. V tem oziru bo v resnici treba en-krat nastopiti energično. Kar je dovoljeno drugim, to mora biti dovoljeno tudi nam.

Krazno. Slovenci smo sicer navajeni na skrajne persekucije naših časopisov, toda na Hrvaškem so konfiskacije dosegle sedaj go-tovo rekord. Pod Cuvajevim režimom je bilo dosedaj naznanjenih že 91 konfiskacij in to od 23. januarja t. l. naprej. — Vsak dan je povprečno po šest konfiskacij. „Hrv. Pokret“ je bil dosedaj konfisciran 14 krat, „Srbobran“ 12 krat, „Slobodna Rijeka“ 12 krat, „Neues Tagblatt“ 11 krat, „Obzor“ (popoldanski) 8 krat, „Hrvatska“ 8 krat, „Male Novine“ 5 krat, „Hrvatske Novosti“ 6 krat, „Obzor“ (jutranja izdaja) 4 krat, „Novosti“ 3 krat, „Hrvatski Narod“ 3 krat, „Dom“ 2 krat, „Srpski Glasnik“ 2 krat, „Nedeljne Novosti“ 1 krat, „Agrarier Tagblatt“ 1 krat. Te šte-vilke pričajo dovolj jasno, da so Hrvati menda edin narod na svetu, ki se lahko po-naša z „najmodernejšo“ ustavo in najči-stejšo tiskovno svobodo.

Na zadnjem izrednem občnem zboru N. D. O. se je, kakor znano, nastopilo proti „ne-zdravi opoziciji“ zato tako brutalno, kjer je ona polagala na raznotere prireditve veliko važnost. Mi člani „nezdrave“ bi nič ne bili proti temu, ko bi se nastopilo samo proti plesu; a ker se je nastopilo proti dramatičnim predstavam, predavanjem in drugim za izobrazbo delavstva potrebnim poučnim se-stankom, smo bili odločno proti. Mislili smo si, ko se je izvolilo na podlagi kršenja druš-tvenega zakona drugi odbor, v katerem se ne nahaja niti eden opozicijsenalec, da se bo v organizaciji, kakor se je na občnem zboru reklo, začelo delovati izključno le na strokovnem polju. A zmotili smo se. Dramatične predstave in predavanja so res izostala, od-padel pa ni ples, ampak se vrši redno vsako nedeljo in tudi med tednom. S plesom si bo torej po njihovem mnenju izboljšalo slovensko delavstvo svoj bedni položaj. — Torej, sedaj še le vidijo delavci, tisti namreč — dosti jih ni — ki so nas morda po kri-vem obsojali, da smo imeli popolnoma prav, ko smo povedali da se vsled tega, ker izo-brazba ne nese nikakega dobička, noče nanjo polagati od strani delavskih „prijateljev“, se-dečih v osrednjem odboru, nobene važnosti. Ples pa nese, zato je potreben — seveda! izobrazba da je nepotrebna, ker nič ne nese. In ali se res dela sedaj tako intenzivno na strokovnem polju? Prav nič. Vse spi večno spanje. Parkrat je bil že neki shod odpove-dan zato, ker poročevalec ni hotel priti. Po-ročevalec pa zato ni prišel, ker ni imel ve-selja govoriti med 12 člani. Naša misel je bila dobra, zato smo hoteli reformirati, po-pravili bi radi, kar je bilo popraviti. To se nam ni pustilo, ampak so nas zato vrgli iz organizacije Dobro. Nam ni nič žal. Izpolnili smo svojo delavsko dolžnost. Pri tem pa imamo zadoščenje. Delavstvo sedaj vsaj zna, kdo je podiralec. Mirno srce imamo, ker delavstvo zna, da mi propada N.D.O. nismo krivi, ampak oni, ki so že od nekdaj stre-meli po tem, da se delavstvo zaslužji v imenu narodnosti, katero so nosili samo na jeziku, v srcu pa je ni bilo.

Člani „nezdrave“.

Tržaška kanalizacija je res nad vso mero zanemarljiva. Ponekod kar puhti smrad iz odprtin, ki so večalimanj zamašene, tako da mora priti dež ali naliv, da se odpro, ter par dni po soparnih naliutih izpuhtevajo smrad, ki je zlasti poleti neznosen in tudi zdravju prebivalstva silno nevaren. Lega, ka-koršno ima Trst, bi pač zaslužila naravnost vzorno kanalizacijo, ker je zaledje mesta hribovito, ter gre tlak vedno do morja navzdol. Toda, kadar oddaja mesto kaka večja dela, jih oddaja po načrtih onih tvrdk, ki predlože najdražje in najnepraktičnejše proračune samo, da so — italijanske. To se pa nad prebivalstvom zelo maščuje, ker zdrav-stvene razmere v Trstu itak niso vzorne, kot trobenta „Il Piccolo“. Enako kot s kanaliza-cijo je s stranišči, ki so ponekod naravnost — kalabreška. Odlične gostilne, da celo re-stavracije so prav slabo oskrbljene s strani-šči, ki se dajo dandanes prav moderno opremiti s prav malimi stroški. Toda gostil-ničar si misli, čemu naj si delam stroške, ako me nihče v to ne sili. Zato se pa ko-lera, tifus in druge epidemije počutijo tako srede v tem nehygiensko oskrbovanem mestu. Ako je izbruhnila n. pr. v Italiji ko-lera, smo jo prav gotovo imeli čez 14 dni v Trstu, ter je trajala tako dolgo kot v Italiji.

Politično društvo za Istro. Na večkratna drezanja od strani raznih faktorjev se je vendar ganilo „Politično društvo za Hrvate in Slovence v Istri“. Društvo sedaj sklicuje na pondeljek dne 26. t. m. v Opatijo občni zbor. Na dnevnem redu so volitve novega izvrševalnega odbora in debata o sedanjem političnem položaju v Istri.

Justični minister in konfiskacije časopisov. Nedavno sta se pritožila češka socijalnode-mokratska poslanca Šmeral in Nemeš pri justičnem ministru dr. Hochenburgerju nad brezmejno strogim konfiskacijskim postopa-njem praškega državnega pravdnika. Dr. Hochenburger jima je z lo njeim lastnim cinizmom odgovoril, da se konfiskacijska prak-

sa ni nikakor spremenila pod njegovim mi-nistrstvom. Uradniki store le svojo dolžnost in če se več konfiscira, je temu kriv način pisanja časnikov. (!) Zadnji stavek bi bil v resnici utemeljen, če bi časopisje tako su-rovo in demagoško pisalo, kakor je govoril in pisal nekdanji državni poslanec, sedaj ju-stični minister dr. Hochenburger za Badeni-jevih časov.

Vseslovanski časnikarski kongres v Pra-gi. V nedeljo zvečer je bil na Dunaju v ho-telu „Zur Post“ sestanek zastopnikov čeških in jugoslovanskih časnikarskih organizacij. Letošnji kongres bi se moral vršiti v Za-grebu, ker pa na Hrvaškem sedaj vlada jo-vako neznanost politični odnošaji je sestanek sklenil, da se kongres na željo hrvaških ča-snikarjev premesti v Prago, kjer bo letos tudi vesesolski zlet.

Poskušeni samomor. Pred par dnevi se je skušal fotografski pomočnik Franc Zgonc iz Maribora zastrupiti s fosforjem, kar se se mu pa ni posrečilo. Odpeljali so ga še pravočasno v bolnico. Vzrok poskušene-ga samomora je baje nesrečna ljubezen.

Samomor. Dne 9. t. m. se je v Studen-cih pri Mariboru ustrelil bivši pomožni kovač Stepič Zupančič vdovo in več otrok

Požar. Pred par dnevi se je vnelo pod-strešje enonadstropne hiše Jakoba Novaka v St. Lovrencu nad Mariboru. Ogenj se je ne-navadno hitro razširil in napravil velikasko škodo, četudi so gasilci gasili noč in dan. Če ne bi bile sosednje hiše zelo visoko po-krite s snegom, bi se vnelo še več poslopij.

Tatica hranilnične knjižice. V Gradcu so v soboto aretirali v neki gostilni 18 letno vlačugarico Heleno Koher. Koher je ukradla nekemu potniku, s katerim je skupno stano-vala, tri hranilnične knjižice. Tatico so takoj izročili sodišču.

K samomoru sodnega kancelista Bortscha v Ptuj. Dosedanja preiskava je dognala, da je sodni kancelist Bortsch, ki je pred krat-kim izvršil samomor, poneveril 10.000 K denarja varovancev, in vrh tega ponaredil še več menic. Bortsch je doma živel jako skromno, sicer pa skrajno potratno. Pri hišni preiskavi so našli 1000 K denarja in za 1200 K raznih dragocenosti. Ker je skoro gotovo, da je bila o tatvinah informirana tudi njegova soproga, so jo sedaj aretirali.

V silobranu. Pred dobrim tednom je šel posestnikov sin Anton Gobec in Dolenje vasi pri Brezicah v Starovas. Na potu je srečal posestnikovega sina Ignacija Novaka. Kmalu je nastal preprič, ki se je konečno razvil v pretep. Ker si Gobec ni znal drugače poma-gati, je v silobranu ustrelil na svojoega nas-protnika in ga smrtnonevarno ranil.

Požrtvovalnost nemških učiteljc. Članica „Društva nemških učiteljc na Moravskem“ so nabrale za Roseggerjev sklad nemškega šulrajna 1000 kron.

Roparski umor v Marjinem Celju na Šta-jerskem Dne 11. t. m. ob 1 uri ponoči so orožniki prijeli dva laška delavci. Po brzo-javnem poročilu iz livarne pri Marjinem Celju sta izvršila roparski umor. Po zaslugi hotelirja Budeka iz Neuburga, ki je takoj ponudil orožnikom svoj voz, se je orožnikom posrečilo roparja še pravočasno dohiteti in prijati.

Elektrodiograf „Ideal“ v Ljubljani. Spo-red za torek, dne 13., sredo 14. in četrtek 15. februarja 1912: Tripolis. Vojni posnetki. Serije: XII, XIII, XVI, XVII, XVIII, XIX in XIX in boj pri Bir-Tobrasu. (Velezanimivo; 8 serij. — Dolgost filma čez 1400 metrov. — Predvaja so poldrugo uro.) H koncu tega izbornega sporeda sledi še velekomična učinkovitost: Maks (Linder), žrtve bordo-škega vina. (Velekomično! Velikanski smeh zbujajoče!) V soboto, 17. februarja učinko-vitost Nordiskfilms Co. „Življenska laž“ senzacionalna drama in „Poročni večer“ veseloliga; velekomična učinkovitost prve vrste.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 12. feb. Konferenca ministrskih predsednikov obeh državnih polovic so se danes nadaljevala. Priljučni krogi splošno sodijo, da se vsa pogajanja glede vojaških reform razbijejo ob trdovratnem stališču avstrijske vlade glede armadnega poveljnega in službenega jezika, kakor tudi ob pred-logih opozicije v ogrskem parlamentu. Danes zjutraj je imel ogrski ministrski predsednik grof Khuen-Hedervary daljše konference z ogrskim finančnim ministrom Lukacsem, ki je bil večerj zvečer dospel na Dunaj. — Cesar je danes dopoldne sprejel avstrijskega ministrskega predsednika grofa Stürgha v daljši avdijenci, da mu je poročal o toku sedanjih pogajanj v vojaških reformnih za-devah. Pogajanja so zadela ob velike in te-žavne težkoče. Dosedanja pogajanja še niso pokazala prav nikake jasnosti. Velike tež-koče napravlja tudi sedaj obema vladama modifikacija §-a 80 zakonskega načrta brambne predloge, ki določa uporabo raz-pravljalnega jezika v vojaško-kazenskem po-

kopje, rekoč: „Ura se bliža! ...“ Zahropel je:

„Madame, če bi on, ki ga mislite, v moji navzočnosti grozil vašemu življenju, bi ga pogubil brez usmiljenja, Bog mi je pri-ča. Toda ...“

Zvil je roke. Katarina se je nasmehnila. Lagarde je poslušal, a brezbrizno; on ni razumel teh besed! Katarina se je obrnila napol proti baronu de Lagarde. Govorila je še vedno z Montgomeryjem, a tako, da se je zdelo, kakor da se obrača obenem k baronu.

„Daj no“, je dejala, „ne bodi slabič! Gabrijel, glej me dobro vsak večer pri tur-nirskih vajah. Kadar zagledaš na mojih prsih rdečo rožo, vedi, da je čas ...“

„Rdečo rožo, dobro!“ je zagodrnjal Lagarde.

„Madame! Madame!“ je jecljal Mont-gomery pijan od groze, „premislite, da ho-čete oborožiti mojo roko proti ...“

„Proti komu? ... Imenuj ga!“

„Milost, madame!“ je rotil Montgo-mery.

„Imenuj ga, pri Devici Mariji! Če ne, grem to uro povedat temu človeku, kdo je oče njegovega tretjega sina ...“

Montgomery si je trepetaje zakril obraz z obema rokama.

„Proti kralju!“ je zaječal jedva slišno.

„Proti kralju!“ je ponovil Lagarde, be-bast od osuplosti.

„Spominjaj se, Gabrijel, je nadaljevala kraljica hladno. „Kadar zagledaš na mojih prsih rdečo rožo, vedi, da je čas. In zdaj me spremi v moje stanovanje. Gospod“, je dodala, obrnivša se proti Lagardu, „vrnite se k svojim ljudem, in storite vse, kar je v vaši moči, da se zabavajo dobro! ...“

Katarina in Montgomery sta stopila v Louvre, on omahujoč pod bremenom svoje groze, ona trdna in hladnokrvna. Lagarde, ki je ostal sam, je sklonil glavo, zažvižgal v izraz preplašenega občudovanja in za-mrmral:

„Kralja! ... Hudič! ... Kralja! ...“

Toda s stresljajem duše, podobnim ti-stemu, ki z njim vojak popravi svoj torni-ster, je spravil Lagarde svoje misli v ravno-težje. Krepkih in mirnih korakov se je na-polnil proti ulici des Lavandieres, kjer je bila kréma pri Jegulji pod skalo, k želez-nemu škadronu, ki je čakal svojega gospo-darja! ...

stopanju. Ogrska vlada tudi ne more sprejeti z ozirom na ogrske opozicijske stranke §-a 3. vojaškega zakona, ki govori o razširjenju splošne vojaške dolžnosti na anektirani deželi Bosno in Hercegovino iz državnoopravnega stališča, ker smatra ogrska vlada obe deželi za sestavni del dežel krone sv. Štefana.

Budimpešta, 12. feb. Danes je predsednik ogrsko-hrvaške zbornice naznanil koncem seje dnevni red za prihodnjo, dne 15. t. m. se vršijo plenarno sejo. Kot prvo točko je postavil razpravo o vseh treh vojaških predlogih. K temu so se čuli prav ironični klici od strani Justhove opozicije: „Bravo! Končno začnemo delati.“ Političen položaj je splošno nejasen, ker vlada ne ve, na kakšen način začne opozicija z nadaljevanjem obstrukcije.

Gorica, 12. feb. Danes opoldne je bil izpuščen iz zaporov tukajšnjega okrožnega sodišča Izidor Colle, bivši ravnatelj propadle goriške „Banca popolare“. Porotno sodišče ga je bilo obsodilo na osem mesecev ječe; vsled pritožbe mu je kasacijsko sodišče znižalo kazen na 6 mesecev.

Pulj, 12. feb. Danes dopoldne je nastal v ulici dell'Angelo št. 3 velik požar, ki je zahteval obremen človeško žrtev. Ko je požarna bramba deloma pogasila ogenj, je neki ognjegasec med podrtinami zapazil strašno zgoljeno človeško truplo. Na obvestilo je takoj prišla na lice mesta sodna komisija, ki je konstatirala, da je zgorela 45-letna Katarina Fabro. Prejšnji dan jako pozno v noči je prišla nekoliko vinsko razposajena domov in se vlegla v posteljo s cigareto v ustih, ker je imela splošno navado kaditi v postelji. Čik ji je padel na odejo in začel po malem tleti, nakar je nastal ogenj.

Berlin, 12. feb. Angleški vojni minister lord Haldane je včeraj zvečer odpotoval iz Berlina naravnost v London. Napram nekemu časnikarju se je izrazil, da ima njegov berlinski obisk povsem zaseben značaj. O vzrokih Haldanovega obiska vlada v političnih krogih precejšnja nejasnost. Tudi se varuje splošna molčečnost o njegovih konferencah z merodajnimi političnimi faktorji Nemčije. Splošno pozornost vzbujajo v vseh krogih dejstva, da se Haldanov spremljevalec sir Ernest Cassel cel čas ni ganil iz svojega hotela. Haldane je tudi imel daljše konference z neko osebo, katere ime pa ni znano.

Pariz, 12. feb. Francoski senat je po daljši debati odobril francoski-nemško dogovor glede Maroka s 212 proti 52 glasovi, 38 senatorjev se je odtegnilo glasovanju, sedem jih ni došlo na sejo.

Marseille, 12. feb. Trgovski parnik „Maria Terese“ je minulo noč vsled neprestano goste megle Zadel ob morske čeri in se potopil v bližini marseilske luke. Parnik je last paroplovne družbe Fries et comp. v Marseilleu.

Peterbug, 12. feb. Ruski dvor je včeraj priredil na čast črnogorskemu kralju Nikoli velik banket, katerega so se udeležili car Nikolaj, carica, carica-mati, več ruskih velikih knezov in knežinj in črnogorski princ Peter. Car Nikolaj je v posebni nazdravici izjavil črnogorskemu kralju, da bo Črnagora vedno našla v Rusiji svojo zaveznico in podpirateljico, tudi v slučaju nevarnih bojev in kriz.

Carigrad, 12. feb. Ministrski svet je danes sklenil predložiti pri otvoritvi bodočega parlamenta predlog zakona, s katerim se dvigne vojaško sodišče v Carigradu glede postopanja proti političnim zločincem. Sodišče je bilo postavljeno še za časa zadnje revolucije proti Abdul-Hamidu.

London, 12. feb. Iz Novega Jorka poročajo, da vlada v mestu in po vseh krajih Zedinjenih držav neprestan hud mrz. Dnevna temperatura znaša 28 stopinj pod ničlo. Mnogo tovarov je ustavilo delo zaradi mraza. Po Novem Jorku vlada splošna draginja; premog je strašno poskočil v cenah, ker ga primanjkuje.

Peking, 12. feb. V torek provizorična vlada objavi razglas, s katerim se Kitajska proglašja za republiko. Vsa pogajanja odstavljene rodovine z revolucionarji so ostala brezuspešna.

Razne vesti.

* **Povodenj na Portugalskem.** Iz vseh strani Portugalske prihajajo poročila o strašnih katastrofah, katere je povzročila povodenj. Najhujše je prizadeta pokrajina Guadiana. Mesto Mestula stoji popolnoma pod vodo. Tudi mnoga druga mesta so poplavljen. Nad 50.000 ljudi je brez strehe. Škoda znaša okoli 20 milijonov kron.

* **Eksplodizija.** Ravno pred odhodom dunajskega osebnega vlaka iz Pilzna je zletela v zrak železniška žuvarnica v bližini Pilzna. Neki kamnol. je namreč tako nerodno operiral z dinamitom, da je eksplodiral. Kolikor je dosedaj znano, ni bil pri eksploziji nihče poškodovan.

* **Obravnana proti nemškemu vohumu.** V Winchesteru na Angleškem se je vršila te dni obravnava proti nemškemu vohumu kapitanu Grosseju. Obravnava je bila javna, ker je

državni pravdnik povdajal, da je to na Angleškem neobhodno potrebno. Vohun je bil obsojen na tri leta težke ječe.

* **15 letni mohamedanec Bajrič** iz Cazina v Bosni je v soboto ponoči ubil s sekiro svojega 55 let starega očeta, ki je mirno spal. Povzročitelj umora je bil stričnik 15 letnega Bajriča, ki je hotel postati skrbnik Bajričevega premoženja.

* **Vsled slabih družinskih razmer.** V Hamburgu se je v sobi starišev obesil 10 letni učenec Mihorek. Vzrok slabih družinskih razmer. — V Kijevu se je iz istih vzrokov ustrelil 14 letni gimnazijec Leder.

* **Novi stokronski bankoci.** Kakor se poroča z Dunaja, namerava vlada izdati nove stokronske bankovce, dosedanje pa potegniti iz prometa. Vzrok tega koraka je v prvi vrsti dejstvo, da ponarejalci denarja dosedanje stokronske bankovce preveč ponarejajo.

* **Dijaške stavke.** V mnogih galiških srednjih šolah je vsled nenavadno strogih semestralnih klasifikacij, izbruhnil dijaški štrajk. V mestu Kolomea so zagrozili dijakom nekemu profesorju s smrtjo. Deželni šolski svet je mnogo razredov razpustil. V Vadovcih je prišlo do hudih dijaških izgrediv.

* **Rodbinska tragedija.** V mestu Steglitz pri Berlinu je skušal trgovec Rosenthal sam sebe, svojo soprogo in obe hčerki usmrtiti s svetilnim plinom. Gospa Rosenthal in ena hčerka sta v resnici obležala na metu mrtva, dočim so moža in drugo hčerko še pravočasno rešili in odpeljali v bolnišnico.

* **Češki živelj v Ameriki** vedno bolj in bolj napreduje, zlasti v gospodarskem oziru so postali ameriški Čehi pravi podporniki razdrapanje domovine. Število v Ameriki bivajočih Čehov cenijo na pol milijona. Naselevanje Čehov v Ameriko se je pričelo že l. 1848. Najstarejše češke kolonije so v Novem Jorku in St. Louisu, dalje v državah Wisconsin, Iowa in Minnesota. Sedaj je glavno češko središče mesto Chicago, ki šteje po privatnem štetju vkrug 100.000 Čehov. Kot poljedelci so Čehi najraje v drugi polovici prejšnjega stoletja kupovali razne „farme“ za nizko kupnino, dočim so danes tudi v Ameriki močno poskočile cene zemlji in velja ar 75—100 dolarjev. Poleg poljedelcev so se naselili razni češki mali obrtniki in mali trgovci. Ščasoma pa se je v Ameriki tako razvila gospodarska moč Čehov, da so začeli ustanavljati razna veleindustrijska podjetja, veleobrtni in veletrgovine. Češki priseljenec pa je tudi eden najbolj izobraženih priseljencev. Danes izhaja v Ameriki 80 čeških časopisov s 150.000 naročniki. V zedinjenih državah je 2500 čeških društev, 500 v mestni Chicagu. Največ Čehov se je izselilo v Ameriko iz južne Češke, zlasti iz okolice mesta Tabora, kjer je svet podoben našem kamenitemu krasu. Češka kolonija v Novem Jorku šteje 500 trgovcev, 20 zdravnikov, 20 lekarnarjev, 7 odvetnikov, 2 katoliški cerkvi, katoliško in protestantsko šolo in dva dnevnika. Kulturno središče češke kolonije je „Narodni dom“, ki je stal 1 milijon kron. Vseh Čehov v Novem Jorku je 45.000 in njih skupno premoženje cenijo na več milijonov dolarjev.

* **Doslej neznana Shakespeareova tragedija.** Neki nemški v Švici izhajajoči provincijalni dnevnik je prinesel naslednji inzerat: „Mestno gledališče v St. Gallenu“. V soboto, 27. januarja 1912. Zvečer ob osmih. Nizke cene. Kralj Lehar. Tragedija v 6 dejanjih W. Shakespeara. Doslej smo poznali samo njegovega kralja „Leara“; no tiskarski škrat je najbrže mislil pri zlaganju na Leharjeve vesele melodije in tako je nastala tragedija „Kralj Lehar“.

* **Bienert zbolel.** Nižjeavstrijski cesarski namestnik baron Bienert je nevarno zbolel in mora ležati v postelji.

* **Za priporjem čenstohovskega poslankega samostana** je, kakor se poroča iz Varšave, izdana tirailica. Varšavsko sodišče ga namreč preganja radi poneverjenja samostanskega denarja.

* **Smrt v Igri.** V Monte Carlu je zadela med igranjem budimpeštanskega trgovca Kleina, kap. Klein se je zgrudil na mestu mrtve. Ravno pred smrtjo je priigral nekaj nad 5000 frankov.

* **Ruski grof.** V trgu Erkner pri Berlinu je bil minuli teden aretiran neki dozdevni grof zaradi visokih goljufij. Že od minulega le ta je bival v trgu neki tujec, ki se je izdajal „grof in ritmojster Aleksander pl. Carnovsky“. Oguljufal je zlasti razne trgovce za večje zneske. Plačal tudi ni raznih hotelskih računov.

Iz šolske službe. Učiteljica je skušala na ljudski šoli svojim učenkam pojasniti pojem preteklosti sedanjosti in bodočnosti. Zato je vprašala malo Ivanko: „Danes praviš o sebi: jaz sem dete. Kako boš rekla o sebi, ko bodeš velika, odrasla.“ — Mala Ivanka je kratko odgovorila: „Jaz imam dete“.

* **Sežiganje mrličev na Ogrskem.** Iz Budimpešte poročajo: Pokopališna komisija je v svoji sobotni seji sprejela s 6 proti 4 glasovom predlog fakultivnega sežiganja mrličev. Proti predlogu je govoril in glasoval klerikalec duhovnik Kanter.

* **Milijonski dar tovarnarja svojim delavcem.** Francoski tovarnar pl. Lioncourt, ki je sedaj opustil svoj posel, je podaril svojo tovarno za čevlje z vsemi pritliklinami in vso obstoječo zalogo svojim delavcem, ki so z prisrčnim navdušenjem sprejeli ta njegov dar. Vrednost tovarne računajo na milijon in pol kron.

* **Caruso — koruznik.** Pred milanskim sodiščem je vložila gđ. Eliza Gavelli iz Milana proti svetovnoznane tenoristu Carusu tožbo zaradi prekršitve ženitne obljube in sodnim potom zaklepa od njega 250.000 lir odškodnine za ranjeno srce. V tožbi navaja Gavelli, da se je z Carusom že seznanila, ko je še bila prodajalničarska v neki mali trgovini. Njen oče je bil nižji državni uradnik Dolgo časa je ostala hladna nasproti Carusovim srčnim težnjam, a naposled, ko Caruso le ni hotel odjenjati, se mu je udala. Uvedla ga je v krog svojih roditeljev in na prigovor je tudi zapustila mesto prodajalničarke. Ko se pozneje Caruso odšel v Berlin, jo je vzel seboj, kjer sta živela skupno življenje. Berolinskim prijateljem jo predstavlja za svojo zaročenko. Tožbi je Gavelli priložila številno ljubavnih pism, ki pa so čimdalje redkeje na njo prihajala, kakor hitro je Caruso odšel v Ameriko. Tožiteljica tudi omenja, da je Caruso njo in njeno obitelj sicer dvignil iz skromnih razmer, a jo je naučil povsem novega, razkosnejšega življenja, ki sedaj ne odgovarja njenim dohodkom. Za to ona toži Carusa in zahteva odškodnino. — Kakor razvidno, Caruso ima vedno dovolj originalne reklame za svoj tenor.

Mali oglasi.

Stavbišče v Ljubljani centum, park, blizu glavnega kolodvora, zelo pripravno 600 m² a K 35 se radi družinskih raz er proda. Tudi na male obroka. — Ponudbe: „Lepe bodočnosti“ na upravo „Jutra“ v Trstu.

Hiša na periferiji Ljubljane je prodati za 24.000 K; denarja je treba samo par tisoč, drugo v obrokih. — Vsled estnega parcelacijskega načrta i a ta hiša lepo bodočnost in je zelo pripravna za gostilno ali kako drugo obrt. — Poizve se v pisarni „Universal“, Ljubljana, Sodna ulica 4.

Stavbišče v Ljubljani v sredini mesta, na križišču dveh cest ležeče, kjer se lahko zida vila ali več nadstropna hiša se po ceni in ugodnimi pogoji pro da.

Inzeratne akviziterje, ki bi ob obem razpečevali „Adresar“ sprejme pisarna „Universal“ v Ljubljani, Sodna ulica 4.

Ženitna ponudba. 30-letni „ladič“, lepe zunanosti, s penzijo, se želi seznaniti z inteligentno gospodino s premoženjem. Ponudbe s sliko, katere se vrne, pod šifro „Bodočnost“ na upravnistvo „Jutra“ v Trstu.

Mlad očan trgovski sluga, išče službe v kaki trgovini na deželi. Gre tudi za kočijaža na deželi ali pa v mesto. — Ponudbe pod šifro „Sluga“ na upravnistvo „Jutra“ Ljubljana.

Odda se dostojnemu gospodu lepo opremljena soba s električno razsvetljavo v sredini Trsta pri slovenski družini, Naslov pri upravi „Jutra“ v Trstu.

Odda se takoj velika meblovana ali ne meblovana soba. Kje, pove podr. „Jutra“ v Ljubljani.

Izdajatelj, glavni in odgovorni urednik Milan Plut. Tiska Tiskarna Dolenc (Fran Polić) v Trstu.

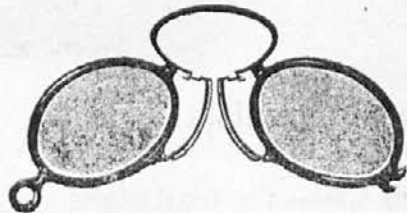
„JUTRO“ se prodaja v Ljubljani

po 4 vinarje

v naslednjih tobakarnah:

Južni kolodvor, na peronu.
Državni kolodvor.
Blaž, Dunajska cesta.
Sever, Krakovski nasip.
Pichler, Kongresni trg.
Češark, Šelenburgova ulica.
Dolenec, Prešernova ulica.
Fuchs, Marije Terezije cesta.
Mrzlikar, Sodna ulica.
Šubic, Miklošičeva cesta.
Župančič, Kolodvorska ulica.
Pirnat, Kolodvorska ulica.
Šenk, Resljeva cesta.
Kotnik, Šiška.
Tivoli, na želez. prel. pri Nar. domu.
Košir, Hilšerjeva ulica.
Stiene, Valvazorjev trg.
Sušnik, Rimska cesta.
Ušeničnik, Židovska ulica.
Kleinstejn, Jurčičev trg.
Križaj, Sp. Šiška.

Fr. P. Zajec
Ljubljana, Stari trg št. 9.

priporoča kot prvi slovenski izprašani in oblastveno konces, optik in strokovnjak svoj

optični zavod,

kakor ščipalnice in očala natančno po znanstvenih in zdravniških predpisih, toplotere, zrakomere, mere za višino, daljnogleda itd.

Vsa popravila izvršujem točno in solidno v svoji po najnovejšem sistemu z električnim obratom urejeni delavnici.

— **Ceniki brezplačno.** —

MOJA STARA

izkušnja je in ostane, da za odpravo solnčnih peg, kakor tudi za pridobitev in ohranitev nežne, mehke kože in belega teinta ne obstoji boljše mlo kot svetovnoznano Steckenpferdovo mlo iz lilijinega mleka (Steckenpferd-Lilienmilchseife), znamke Steckenpferd, od Bergmanna & Co., Tešen ob Elbi. — Konad stane 80 h in se dobi v lekarnah, drogerijah, parifnerijah in vseh sličnih trgovinah. — Ravnotako se obnese Bergmannova lilijaska krema „M a n e r a“ naravnost čudovito za obranitev nežnih, belih rok pri damah; dobi se povsod po 70 h.

2 močna učenca,

pridna, se sprejmeta pod ugodnimi pogoji v pekovsko obrt. — Naslov pove uprava „Jutra“ v Trstu.

Adresar

ki vsebuje

splosne praktične tabele, železnice, pošte, politično, finančno in deželno upravo, sodišča, šolstvo, klerus, zadružništvo, krajevni repertorij, naslove protokoliranih in neprotokoliranih trgovcev, obrtnikov, zdravnikov, odvetnikov, hotelov in društev na Kranjskem, splošni naslovnik za Ljubljano itd. izide v par dneh v založništvu trdke

Universal v Ljubljani

Cena 10.— K.

Naslovne označbe vsebuje so trijezicne in sicer slovenske, nemške in italijanske. Vsak praktičen človek si nabavi „Adresar“, pridobiten trgovec, obrtnik in industrijec v njem inserira, umen konsument išče v mem producenta.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

R. Z. Z. N. Z.

4 1/2 0

v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po

4 1/2 0

brez vsakršnega odbitka.

Stanje hranilnih vlog: dvajset milijonov.

Popolnoma varno naložen denar.

Rezervni zaklad: nad pol milijona.

Priporoča se za vsa v svojo stroko
spadajoča dela

J. ZAMLJEN

čevlarski mojster

v LJUBLJANI

Sodnijska ulica št. 3.

Dobe se tudi izgotovljena obuvala.
Izdeluje prave gorske in telov. čevlje.

Senzacionalna prodaja najnovejše spomladanske konfekcije!

Ravnokar dospela sveža, najmodernejša konfekcija za dame in to dolgi paletoti (raglani) in kostumi od

K 14.— naprej

modre in barvane jopice za deklice od K 4 naprej

" " " " " otroke " " 2 "

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič,

Ljubljana, Mestni trg. šte. 5

Jeceljanci.

Vsi, ki pri petju jecljajo se lahko popolnoma ozdravijo brez zdravil, operacij, aparatov itd. Postopanje odstrani tipično bojazljivo izgovarjavo in potem govori vsak kot človek s čisto govorico. Zdravilni tečaj se obiskuje lahko brez vsakega motenja v službi ali obiskovanju šole. Uspehe zavoda potrjuje več sto pričeval in ocen med drugimi od rajnega ministra pl. DIPAUJA, prečastitega prijorja samostana sevito v Inomestu, ravnateljstva, e. kr. državne obrtne šole v Inomestu, kuratorija mestne sirotišnice za dečke v Brnu, slavnega zdravnika za živčne bolezni e. kr. vseuč. prof. dr. Fr. MÜLLER v Gradcu, e. kr. dvornega svetnika KARLA WERNER na Dunaju, sirotišnice v Boianu, Dr. med. SEARPETTI v Inomestu i v mnogih pisnih iz privatnih krogov, ki potrjujejo trajno ozdravljenje.

Nj. prevz. hnezoškof dr. Zwerger je opetovano izvolil nakazati našemu zavodu bolnike, ki so trpeli na slabi izgovarjavi.

Za ljubljanski tečaj se bodo sprejemale prijave dne 15, 16 in 17 februarja v hotelu pri „Slonu“ v Ljubljani.

Prof. Neumann-ov zdravilni zavod za čisto izgovarjanje iz Gradca-Meran.

„JUTRO“ se prodaja v Trstu po 4 vinarje

v naslednjih tobakarnah:

Becher, ulica Stadion,
Trevisan, ulica Fontana,
Pipan, ulica Fabra,
Bevk, trg Goldoni,
Vovk, ulica Carducci,
Sekovar, Vojašnični trg,
Hrast, Poštni trg,
Može, ulica Miramar,
Magolo, Belvedere,
Geržina, Rojan,
Raunacher, Campo Marzio,
Bruni, SS. Martiri,
Ereigoj, ulica Massimiliana,

Piasčka, trg S. Francesco 8,
Bruna, ulica del Rivo,
Bubnič, ulica Sette Fontane,
Gramaticopulo, ul. Barriera,
Lavrenčič, Vojašnični trg
Benusi, Greta,
Kichel, Rojan,
Baje, ulica Geppa,
Luzzatto, ulica Acquedotto,
Segulin, ulica Industria,
Lug, ulica S. Lucia,
Zidar, Sv. M. Magdalena,
Cechini, ulica dell' Istria,

Rončelj, ulica S. Marco,

Mestna hranilnica ljubljanska

v Ljubljani — Prešernova ulica šte. 3

Največja slovenska hranilnica.

Prometa koncem leta 1911
614.5 milijonov kron.

Stanje hranilnih vlog
42 milijonov kron.

Rezervni zaklad 1 milijon 300 tisoč kron.

Sprejema vloge vsak delavnik. — Sprejema tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov. — Obrestuje po

4 1/4% brez odbitka.

Za vloge jamči rezervni zaklad hranilnice in mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in z vso davčno močjo. — Poslovanje nadzoruje

c. kr. deželna vlada.

Izključena je vsaka spekulacija in izguba vložnega denarja.

Posoja na zemljišča in poslopja proti 5% obrestim in najmanj 1/2% amortizacije. — Za varčevanje ima vpeljane

domače hranilnike.

Posoja tudi na menice in vrednostne papirje.

PODRUŽNICA LJUBLJANSKE KREDITNE BANKE

Trst, Piazza della Borsa 10

Centrala v Ljubljani — Podružnica v Gorici, Celovcu, Sarajevu, Splitu in Celju.
Delniška glavnica K. 8.000.000. Rezervni zaklad K. 800.000.

obavlja najkulantneje vse bankovne in menjalne posle ter kupuje in prodaja pod
jako povoljnimi pogoji

devize in vse vrste denarja. — — — Vloge na knjižice

obrestuje za sedaj s čistimi **4 1/2%**

Prodaja srečke na majhne mesečne obroke.

NAROČAJTE NOVI

jubilejni cenik

s koledarjem, ki se dobi tudi po pošti brezplačno!

Za žene in neveste

največja izbira, graviranje v poročne prstane zastoj.

— Najboljše ure „UNION“. —

Največja izbira zlatnine in srebrnine.

Za obilni obisk se priporoča

Fran Čuden v Ljubljani
nasproti Frančiškanske cerkve.

Novo pogrebno podjetje

Prevoz mrtlicev na vse kraje

TRST — Corso št. 47 (vokal Piazza C. Goldoni) — Telefon 14-02.

Zastopstva v Nabrežini, na Opčinah in pri Orehu (Noghere), in v Miljah z razprodajo pogrebnih predmetov.

Vozovi z bogato opremo od najenostavnejših do najbolj luksurijoznih. — Krasna izbira vancev iz umetnega cvetja, biserov in porcelane. — Zaloga pravovršnih sveč lastnega izdelka s prodajo na drobno in na debelo.

Vsi pogrebni predmeti so stalno na izbero. — Stalne, cene brez konkurence, postrežba točna, splošno pohvalna. — Nočna naročila se sprejemajo v zalogi, ul. Tesa št. 31. — Telefon. 14-02.

Modistinja

Alojzija Vivod-Možetič oddaja radi preselitve svoj lokal na Starem trgu št. 32.

Opozarja pa še sedaj cenj. dame, da ne bode svojega modnega salona opustila, temveč ga namerava v novih lokalih znatno povečati.

Zahvaljujoč se za dosedanje naklonjenost, se še v nadalje cenj. damam toplo priporoča.